

УДК 687.016.5:7.05

ЕСТЕТИКА АРХІТЕКТУРНОГО МЕТАБОЛІЗМУ В ДИЗАЙНІ ОДЯГУ

КРАСНЮК Лариса, ЗІЛЕЦЬКА Катерина

Хмельницький національний університет, Хмельницький, Україна
qwentymirror@gmail.com, krasnuklora@gmail.com

У роботі досліджено принципи архітектури японського метаболізму – модульність, багатофункціональність, чіткі форми. На прикладі розробки авторської колекції проаналізовано методи запозичення принципів дизайну архітектурних об'єктів у фешн-ідеях. Розглянуто використання змінних елементів та багатошаровості, що дозволяють одягу адаптуватись та «рости», подібно до живого організму. Обґрунтовано актуальність архітектонічного підходу в дизайні одягу.

Ключові слова: колекція, одяг, архітектура, формотворення.

ВСТУП

Взаємодія людини з простором починається з одягу – «першої архітектури», якою ми користуємось. У пошуках нових форм та рішень сучасна мода переосмислює різні джерела натхнення. Одним із джерел є спадщина японського архітектурного метаболізму – руху, що проголосив відмову від статичності на користь розвитку та зростання. Ідея «будинку-клітини» та біологічного росту структур – ідеальне підґрунтя для проектування сучасної колекції одягу. Принципи модульності та органічної структури, закладені метаболістами, відкривають нові перспективи для створення одягу, який не просто покриває тіло, а взаємодіє з ним як багатофункціональна оболонка.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є аналіз практичного застосування естетики метаболізму в дизайні одягу на прикладі авторської колекції «SHIN-TAI».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Моду і архітектуру об'єднує спільна першооснова – створення «оболонки» для людини. Якщо архітектура формує навколишнє середовище, то одяг виступає чимось ближчим, першим шаром захисту тіла людини. У сучасному дизайні межі між цими сферами стають дедалі тоншими: дизайнери запозичують у архітекторів методи формотворення, конструктивну логіку та способи роботи з об'ємом.

Особливо влучною основою для інтерпретації та натхнення архітектурою у моді, можна визначити японський метаболізм – авангардний рух 1960-х років, який розглядав міста та будівлі як живі організми, що ростуть і трансформуються. На відміну від звичної статичної функціональності споруд, цей напрям пропонує нові принципи, котрі включали у себе модульність, капсульні структури та здатність до змін (оновлення) [1].

Метаболісти вважали, що архітектура повинна підкорятись законам природи і дотримуватись циклу життя і концепції смерті. Їхні проекти базувалися на розділенні будівельних компонентів з різним терміном служби. Вони проектували будівлі з метою забезпечення максимальних адаптивності і гнучкості [2].

Рис. 1. Вежа-капсула
Нагакін, архітектор
Кісьо Курокава [3]

Вежа-капсула Нагакін є найвидатнішим символом метаболічної архітектури (рис. 1). Кісьо Курокава, одна з провідних постатей руху, був архітектором цього проекту. Це перша в світі капсульна архітектура, призначена для фактичного та постійного використання була побудована у 1972 році [3].

Для індустрії моди, яка за своєю природою є циклічною та гнучкою, філософія змінності як основи проектування навпрочуд релевантна. Метаболісти стверджували, що лише ті елементи, які можуть змінюватись (модулі, капсули) є вічними. Переносячи цю тезу на фешн-дизайн, ми отримуємо концепцію одягу, який не є застиглою скульптурною формою, а системою, що трансформується під впливом потреб людини або середовища.

Результатом творчого переосмислення ідей К. Курокави стала авторська колекція «SHIN-TAI». Вона демонструє як архітектурні аспекти – модульність, структурність та органічність, можуть бути інтегровані в сучасний фешн-продукт (рис. 2).

Рис. 2. Ескізи колекції одягу «SHIN-TAI» (автор Катерина ЗІЛЕЦЬКА,
керівник Лариса КРАСНІЮК)

Основним конструктивним методом розробленої колекції обрано принцип модульності – ключову ідею японського метаболізму, яка передбачає можливість реорганізації, заміни або оновлення складових частин системи. Одяг проєктується як набір автономних елементів-блоків, що з'єднуються за допомогою конструктивних вузлів (системи кріплень, блискавок, фіксаторів).

Кольорова гама витримана в естетиці «чесних матеріалів» (бетон, мох, сталь, скло), що передається через використання обмеженої кількості відтінків. Водночас, принцип незавершеності, притаманний метаболізму, реалізовано через асиметрію деталей та нашарування, які створюють ефект поступового «наращування» об'єму. Це дозволяє сприймати костюм не як завершений виріб, а як процес, що розвивається у просторі та часі.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи, можна стверджувати, що інтеграція архітектурних ідей у фешн-дизайн збагачує мову костюма новими формотворчими засобами. Розроблена колекція «SHIN-TAI» демонструє естетику метаболізму, де статична архітектурна форма набуває пластичності через лінії, форми та кольори. Такий підхід відкриває широкі перспективи для створення адаптивного одягу майбутнього, що відповідає запитам сучасної урбаністичної культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Метаболізм (архітектура) – Велика Українська Енциклопедія. URL: <https://surl.li/ltkfam> (дата звернення: 2.02.2026).
2. Метаболізм як напрям розвитку архітектури у післявоєнній відбудові. URL: <https://surl.li/vhahrf> (дата звернення: 5.02.2026).
3. Реакція після війни: метаболічна архітектура. URL: <https://surl.li/pegumq> (дата звернення: 9.02.2026).

KRASNYUK L., ZILETSKA K.

MODULARITY AND ORGANIC GROWTH: THE AESTHETICS OF ARCHITECTURAL METABOLISM IN CLOTHING DESIGN

The thesis examines the principles of Japanese metabolic architecture – modularity, multifunctionality, and clear forms. Using the example of the author's collection, the methods of borrowing principles of architectural objects in fashion ideas are analyzed. The use of variable elements and multilayeredness is considered, which allow clothing to adapt and “grow” like a living organism. The relevance of the architectonic approach in clothing design is substantiated.

Key words: collection, clothing, architecture, form creation.